

Izhaja:

10. in 25. dan vsakega
meseca.

Dopisi naj se izvolijo
frankirati.

Rokopisi se ne vračajo.

MIR.

Vsakemu svoje!

Velja:

za celo leto 1 gold.,
po pošti prejeman
1 gld. 24 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom:

Izdajatelju „Mira“.

Leto VII.

V Celoveu 10. septembra 1888.

Št. 17.

Kaj so vredne zaupnice nemškutarških občin?

Po liberalnih časnikih in tudi v uradni „Celovčanki“ je bilo brati celo vrsto nemškutarških ali bolje, v rokah nemško-liberalcev zdihujočih občin, ktere izrekajo svoje zaupanje našemu deželnemu šolskemu совету, odobravajo ponemčevanje, in zavračajo govore slovenskih poslancev Kluna in dr. Gregorca. Po stari zvižajni navadi naših nasprotnikov razglašajo se izjave teh občin kot „edino pravo mišljenje koroških Slovencev,“ in to ne samo v nemških listih, ampak tudi nasproti dunajski vladi. To jim je dosedaj še vedno obveljalo, zato upajo, da jim bo tudi zdaj. Da se pa resnica prav spozna, treba je čuti dva zvona. Zato damo slovenskim državnim poslancem sledeče pojasnilo:

I. Čeravno je precej takih občin, ki so na migljej iz Celovca podpisale že spisane ali tiskane jim doposlane zaupnice šolskemu совету, vendar število ne doseže niti tretjine vseh slovensko-koroških občin. Ako ustavno življenje ni sleparija, poslušati morajo tudi narodne občine, ki so se že v mnogih prošnjah potegnile za slovensko šolo. Njih imena se najdejo med onimi prošnjami, ki so se predlanskim in tudi že prej odposlale na državni zbor. Nobena občina nema pravice, govoriti v imenu vseh drugih, ampak le za sebe. Ako se uvažajo izjave nemškutarških občin, zakaj ne tudi one narodnih občin? Žalibog, da se je do zdaj vedno tako zgodilo: izjave nemškutarških občin so se po vsem svetu razbobnale, naše izjave so pa zamolčali, ali če to ni več šlo, so rekli: „to je samo ščuvanje (hetzeri).“ Kdor se je oglašil za ponemčevanje, bil je priden, moder, omikan, spravljiv in zvest domoljub; kdor pa za edino pravo in pametno šolo v maternem jeziku, bil je „hetzer“ (hujskač).

II. Da je večina koroških Slovencev za slovensko šolo, spoznamo iz prošnje slovenskih volilnih mož v Velikoveu, ktero smo objavili v 16. številki „Mira“. Podpisali so jo vsi naši volilci (samo tistih devet ne, ki so slučajno že prej domov odšli). Ti možje so bili poslani kot zaupni možje od svojih občin, predstavljajo nam toraj pravo mišljenje dotičnih občin, ki so bile pri volitvi v veliki večini. Pa tudi Slovenci beljaškega okraja so bili pri zadnji volitvi v državni zbor po veliki večini (kar lahko s številkami dokažemo) za poslanca g. Andreja Einspielerja, ki se je vendar vedno in očitno potegoval za narodno šolo, toraj

so s tem tudi izrekli, da se strinjajo z njegovimi nazori o šoli.

III. Trdimo pa celó, da nasprotniki niti v tistih občinah, ki so se oglasile za sedanje šole, nemajo povsod večine prebivalstva za seboj. Kažemo le na Doberloves, ki je tudi odposlala tako zaupnico, vseh njenih šest volilnih mož pa je glasovalo za č. g. Gregorja Einspielerja. Vprašalo se bo: „kako se to vjema? zakaj ne volijo drugih občinskih odbornikov?“ Na to je lahko odgovoriti. Za deželni in državni zbor volijo samo posestniki, ki plačajo najmanj 5 gld. davka; za občino pa vsak, da le nekaj krajcarjev plača, če tudi v občini ne stanuje: bajtarji, vdove, še ljudje iz drugih občin, ki imajo v tej kak kos gojzda ali senožeti. Taki revni ljudje, ki jim je več skrbi za vsakdanji kruh, ko za politiko, se „gospodov“ močno bojijo, naj bojo ti gospodje že cesarski ali fužinski, gozdarski ali tovarniški uradniki. Kar pa na Koroškem razun duhovnika še gosposko suktno nosi, vse že od zdavnje deluje na slavo nemškega jezika in na iztrebljenje slovenščine! Vsa ta mogočna nemška gospóda teka okoli teh ubogih kočarjev, vdov, branjev, fužinskih delavcev itd. in pobira pri njih po oblastila za občinsko volitev, ki se potem razdelé med zanesljive pristaše nemško-liberalne stranke. Kjer so okrajne sodnije, kakor v Pliberku, Doberlivesi, Kapli, Rožeci, Borovljah, Podkloštru, tam se nahajajo tudi davkarije, notarijati, odvetniške pisarne in drugi uradi. Najde se toraj marsikrat dosti uradnikov in pisarjev, ki pritiskajo za nemško stranko. Kjer pa ni uradov, so pa fužine, tovarne ali pa rudokopi, tako v Guštanju, Prevaljah, Lješah, Možici, Lipici, Žreleu, Vetrinjskem Kloštru, Rožni Bistrici, in še več drugih. Od teh so odvisni vsi delavci, ki imajo pogosto za občino tudi volilno pravico, če imajo kako kočó ali vrtec; odvisni so pa tudi nekteri posestniki, ki imajo pri fužinah kak zaslužek s prevažanjem blaga, dovažanjem oglja ali drv, prodajo poljskih pridelkov itd. In kjer ni fužine, ne uradnje, je pa kak mogočen grajščak, ki sosede strahuje s svojimi gozdarji, ki lahko vsacega v kazen spravijo, če njegova živina grofovo mejo prestopi. Tako zamore slovenska stranka pri občinskih volitvah zmagovati le v takih krajih, kjer ni ne uradov, ne fužin, ne tovarn, ne grajščakov. Kjer je pa le količkaj nemške gospóde zbrane, tam že zna svoje dostojanstvo ali svojo denarno prevago v to porabiti, da se izvolijo večinoma nemški gospodje in nekaj slovenskih odpadnikov ali pa kimovcev v srenjski odbor. Tako sestavljeni odbori pobijajo po-

tem slovenske težnje „v imenu Slovencev samih“. Oni pravijo n. pr.: „naša občina je slovenska, pa mi terjamo nemško šolo;“ v Celovcu in po nemških listih pa odmeva klic: „čujte, Slovenci sami zahtevajo nemške šole! Križajte one, ki narobe trdijo!“ Tako se svet slepi! Tuji, nemškomisleči možje, ki so se na zgoraj omenjene načine urinili v srenjske odbore slovenskih občin, predrznejo se, kazati se svetu kot „Slovence“, pa samo takrat, kedar je treba pobijati slovenske pravice! Sicer pa bi bil vsakteri od teh zelo razžaljen, ako bi ga kdo štel med Slovence ali slovenski ogovoril. Večina prebivalstva v mnogih takih občinah pa je čisto nasprotnega mišljenja, le da si pomagati ne more.

Ako slavna vlada našim besedam ne verjame, naj pošlje nepristransko komisijo na Koroško, ta naj hodi od vesi do vesi, ter naj izprašuje vse posestnike in če hoče tudi vse druge stariše šolskih otrok, in zvedela bo, kakošno šolo da hočejo koroški Slovenci imeti.

Naredba mil. g. knezoškofa Krškega.

V smislu okrožnice sv. očeta Leona XIII. od 1. aprila t. l. in dopolnjujočega odloka kongregacije Rit. od 8. junija, naroča se duhovnom v pastirstvu in redovnikom, da se zamore sad zlate meše papeževe obrniti tudi v prid vernim dušam v vicah, vzajemno z naredbami drugih škofij, zlasti Dunajske, sledeče:

1. V nedeljo 23. sept. t. l. naj se vernikom razloži v okrožnici izrečni namen in naredba sv. očeta in naj se jim naznani, da vsak, ki se ske-sano spové in na prihodnjo nedeljo sv. obhajilo vredno prejme v prid vernim dušam, zadobi popolen odpustek za tiste duše, kterim pomagati hoče.

2. Ako pade god cerkvenega patrona v osemnajsti teden po binkoštih (na pr. Miha v raznih cerkvah tega imena), potem naj se ta god obhaja že 23. sept. in to naj se vernikom na nedeljo poprej naznani.

3. V stolni cerkvi v Celovcu in v vseh kolegijatnih cerkvah, ki imajo zaukazano vsakdanjo bogoslužje v koru in vsakdanjo konventualno mešo, naj se v nedeljo 30. sept. ob času velike meše daruje kar mogoče slovesno „Missa de Requiem“, kakor na vernih duš dan, z „Absolutio ad tumbam“; ob času pa, kedar se v Quadragesima, Quatuor Temporibus itd. daruje druga konventualna meša, naj se bere dnevna meša vjemajoča se z gori omenjenim opravilom.

4. Po vseh farnih in samostanskih cerkvah naj se ob času velike meše kar mogoče slovesno daruje „Missa ad Requiem“, kakor na vernih duš dan, z „Absolutio ad tumbam“.

5. Naj se, če mogoče, vse druge meše „ad Requiem“ berejo kakor na vernih duš dan.

Zapovedali so to sv. oče sicer le za stolno cerkev, pri drugih cerkvah in duhovnikih pa to le svetujejo in želijo, ordinarij pa hoče želji sv. očeta vstreči na zgoraj navedeni način.

Vsi duhovniki, ki so zavezani na „Applicatio pro populo“, naj jo obrnejo, ne da bi vzeli stipendij, „pro defunctis (parochianis)“. Drugi du-

hovniki smejo kakor na vernih duš dan darovati „pro omnibus“ ali „pluribus“ ali „pro uno defuncto“, in zato tudi stipendij vzeti.

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Koroški Slovenci in Sokolova slavnost v Ljubljani.) V petek dne 7. t. m. odpotovala je iz Koroškega 23 članov broječa deputacija, mimo drugih stanov večinoma posestniki iz podjunske, rožne in ziljske doline, v Ljubljano k slavnosti 25 letnice „Sokola“ ter vzela seboj krasno izdelan in dragocen trak, kteri se je omislil po radodarnih doneskkih koroških rodoljubov in kterega je napravila tvrdka (firma) Jo sip Deiller na Dunaju ter se je dne 8. t. m. slovesno izročil zastavi Sokolovi kot častni dar v imenu koroških Slovencev. — Trak napravljen je iz težke svile in nosi v zanjki jugoslovanski grb; na belem traku ima napis „Koroški Slovenci“ in na rudečem „Ljubljanskemu Sokolu“; na obeh spodnjih delih pa: „Ob 25 letnici“ — „Dne 8. sept. 1888“. — Na konceh dičijo trak težke pramati (franže) ter je obšit z primernimi žnoricami; vse skupaj pa je izvršeno iz težkega in pravega zlata ter tako lepo okrašeno in izpeljano, da smo morali delo v istini občudovati. — Koroški Slovenci so pri tej slavnosti prvokrat skupno in v večjem številu nastopili; pokazali pa so z gorenjim darom tudi, da vedó dostojno čislati in ceniti delovanje Ljubljanskega „Sokola“, kteri ima za probujo slovenskega národa po vseh pokrajinah, kjer biva slovenski rod, gotovo velike, ako ne celo največje zasluge. — Kličemo mu tedaj tudi mi k njegovi 25 letnici krepki: „Na zdravje!“

Iz Celovca. („Celovčanka“ navaja vojaške novince v boj zoper poslanca Kluna in Gregorca.) Iz uradnih poročil izvemo, da je število vojaških novincev, ki znajo brati in pisati od leta 1870. do 1888. zdatno poskočilo. To je naši vrlji „Celovčanki“ spet voda na mlin. Še te številke morajo pomagati, da se besede slovenskih poslancev Kluna in Gregorca na laž postavijo. „Celovčanka“ pravi: „Iz tega poročila je po številki dokazano, da se je število onih, ki znajo brati in pisati v slovenskih ali dvojezičnih okrajih, kakor v Velikovškem, Beljaškem, Celovškem in Šmohorskem okraju, najbolj pomnožilo. To podira toraj vse pritožbe zunanjih slovenskih državnih poslancev, ki so v državnem zboru tožili, da slovenski otroci v koroških ljudskih šolah ne znajo brati in pisati.“ Mi se s „Celovčanko“ vred veselimo, da se omika tako širi med ljudstvom, ako znajo res vsi tako lepo in pravilno brati in pisati, kakor je njihovim potrebam primerno. Le to nam niste povedali, blagorodni gospod Otto Gross, ali znajo vojaški novinci brati in pisati tudi slovensko. Pri svojem modrovanju ste popolnoma pozabili, da se pritožujejo poslanci in ljudstvo le za volj tega, ker se mladina v naših šolah ne nauči slovensko, to je v svojem maternem jeziku, brati in pisati. Prosimo, da nam to stvar bolj pojasnite!

Izpod Jepe. (Nekaj o zaupnicah, ki jih dajejo naši nasprotniki deželnemu šolskemu sovetu.) Še pred davnim časom bellili

so si naši nasprotniki glave, kako bi nasprotovali vladi in cerkvi. Po ušesih nam še šumé protesti proti naredbi gospoda ministra Pražaka, naj se v zemljiščnih knjigah rabi tudi slovenski jezik; protesti čé. gg. očetom jezuitom, ktere so prečastiti knezoškof poklicali v Celovec, da bi poučevali gg. bogoslovce, ker posvetne gospode duhovnike drugod tako krvavo potrebujejo; protesti proti knezoškofu samemu, ko so hoteli nekaj cerkvenega denarja porabiti za cerkvene potrebe, namreč za stavbo semenišča, v katerem se bodo odgojevali mladeniči, ki mislijo nekđaj postati duhovniki — in duhovnike cerkev vendar v prvi vrsti potrebuje. — Ker jim pa vsi ti protesti, s kterimi so tako dolgo polnili svoje časnike, niso nič pomagali, začeli so hvalliti in v nebesa povzdigovati svoje ljudi in pomagače. Prvi povod temu hvalisanju je bil sledeči: Velezaslužna slovenska državna poslanca gg. Klun in Gregorec sta, kakor znano, v zadnjem zasedanju državnega zbora na Dunaju brezobzirno svetu povedala in dokazala, kako nespametno so uravnane šole po slovenskem delu koroške dežele. Povedala sta, da se godi na Koroškem, česar bi zastoj iskal po celem svetu, da se namreč tukaj podučujejo otroci v tujem in nerazumljivem jim jeziku.* To hudo rano sta gospoda poslanca razkrila svetu. V prvi vrsti je bil osramočen s tem deželni šolski svet, ki pripušča tako nespametno podučevanje. Treba je bilo torej nekaj najti, s čim bi se vsaj nekoliko zakrila ta sramota. Hajd! hitro si jo izmislil neki gospod Luggin. Tiskati da na posamezne pole, kako dobro in lepo so šole na Koroškem uravnane in kako hvalo zasluži zato deželni šolski svet. Te pole razposlale so se po Koroškem, in verni služabniki Lugginovi trudijo se sedaj, pri zaslepljenih kmetih in občinskih zastopih, ki so v rokah naših nasprotnikov, dobiti podpise na te Lugginove zaupnice deželnemu šolskemu svetu. Nasprotni časniki in med njimi tudi vladna „Klagenfurter Zeitung“, prinašajo z neznanskim veseljem vsako tako zaupnico naših nasprotnikov. Kaj pa pravijo slovenski kmetje in stariši, kterim sta imenovana gospoda državna poslanca prav iz srca govorila, o teh zaupnicah mislijo, pokazali so jasno in odločno pri volitvi deželnega poslanca v Velikovu. Gotovo se bodo tudi drugod oglasili.

Kako nespametne in neumestne so te zaupnice, kaže sledeči dogodek.

Brnško šolo je zadnji teden obiskal č. g. deželni šolski nadzornik Gobanc, hoteč se prepričati, je-li pritožba č. g. kateheta, da učenci ne znajo slovenskega katekizma brati, resnična ali ne. Konec tega nadzorovanja je bil, da se je g. nadzornik prepričal, da se učencem I. razreda nikakor ne more dati katekizem v roke, ker ga ne znajo brati, da se naj torej v I. razredu krščanski nauk le ustmeno podučuje. Videl je dalje gospod nadzornik, da tudi v II. razredu učenci še ne znajo brati slovenskega katekizma. Ker je pa učitelj, ki v II. razredu podučuje, Nemeč in slovenščine popolnoma nezmožen, ukazal je gospod nadzornik učitelju I. razreda, naj vsak teden eno uro učence II. razreda uči brati slovenski katekizem.

* Če hočejo gg. misijonarji med divjimi narodi kaj opraviti, učijo se njihovega jezika; v toliko čislani kulturni Evropi pa bi naj ne veljalo to načelo?

Sam č. g. deželni nadzornik je moral torej pripoznati, da poduk na Brnški šoli ni dobro urejen, občinski zastop Bekštanjski pa se je vendar čutil poklicanega podpisati prej omenjeno Lugginovo zaupnico deželnemu šolskemu svetu.

Da nam pa naredba č. g. dež. šolskega nadzornika nikakor ne zadržuje, je jasno. Kajti s tem nam ni veliko pomagano, če se otroci eno uro v tednu učijo brati slovenski katekizem. Šola ima učiti tudi druge predmete; šola ima dolžnost skrbeti za splošno izobražbo in oliko naroda; ta imenitni in vzvišeni namen ljudske šole pa se more le doseči, ako se podučuje v materinem, pri nas v slovenskem jeziku. Zategadel ne moremo in ne smemo mirovati, dokler ne dobimo Slovenci slovenskih šol. Nemškega jezika, ki nam je tudi koristen in na meji celo potreben, se bodo naši otroci naučili na podlagi materinega jezika veliko lažje in bolje kakor sedaj. Lugginove zaupnice pa ne bodo našim nasprotnikom nič koristile, kakor so tudi gori omenjeni protesti ostali brez vspeha; kajti pravica mora konečno vendar le zmagati; in da zmaga skoraj, v to pomozí Bog!

Iz Kotmarevesi. Dne 18. avgusta obhajali smo tudi pri nas z službo božjo slovesno cesarjev rojstni dan. Kakor običajno, bili so pri meši navzoči: slavni naš občinski zastop, krajni šolski svet in šolska mladina pod vodstvom gg. učiteljev. Obžalovati je le, da se posamezniki iz občinskega zastopa, kakor sicer navadno, pri službi božji tako malo pobožno, skoro bi rekel nespodobno obnašajo, kar smo letos pri nekterih nekako z nevoljo opazovali. — Preteklih 600 let priča, da je Slovencem prirojena lastnost patrijotizma in posebna vdanost do presvitle cesarske hiše. Mi smo si tega svesti in si to v čast štejejo, nismo pa pričakovali, da nas bode zaradi tega kdo posebno hvalil, najmanj pa smo to pričakovali izmed vrste onih ljudi, kteri bi sicer najrajši obhajali obletnico bitke pri Sedanu ali pa še clo one pri Kraljevem gradu, ako bi jo smeli. — Vendar nas pa veseli, da nemško-liberalni list „Freie Stimmen“ v svoji 69. številki od 29. avgusta t. l. hvaleč omenja: „da se privrženci (udje) družbe sv. Cirila in Metoda enakih patrijotičnih slovesnosti vselej udeležijo in da se pri taistih gledé udeleževanja posebno odlikujejo“ („stets bei patriotischen Festen mit ihrer Anwesenheit [hotel je reči Abwesenheit, pa je ustrelil kozla. Opazka ured.] glänzen“). — Da je celó ta list začel nas Slovence in našo šolsko družbo gledé patrijotizma hvaliti, je več nego čudno; vidi pa se, da se časi spreminjajo.

Od spodnje Krke. („Bauernbund“ in prihodnja volitev za državni zbor.) Tukaj ob Krki, tedaj v Pokrčah, Trdnji vesi, Žrelcu, Šmihelu, Grabštanju, Medgorjah in Tinjah, pa še naprej v Šmarjeti, Trušnjah itd. hoče „bauernbund“ vse v svoj žakelj spraviti. Komaj je Peter Lax izrekel, da hoče odstopiti, že nas nagovarjajo liberalci in šulferajnari, da naj volimo tistega, kterega nam bo „bauernbund“ priporočil. Zdaj že vidimo, da so liberalci in „bauernbundarji“ vsi skupaj ena štrana, in pametnejši med kmeti tudi „bauernbundu“ nič več ne zaupajo. Zdaj kmetu vse stvari obetajo, komaj bo pa novi poslanec voljen, potegnil bo z mestnimi liberalci, in pravdal

se bo za veljavo nemškega jezika in nemške go-spóde, na kmečke potrebe bo pa pozabil. Zato je boljši, da se držimo slovenske stranke. Slovenski poslanci, posebno Miha Vošnjak iz Štajerskega, so se v državnem zboru že večkrat možato potegnili za kmečki stan, in gotovo bojo to storili tudi za naprej. Oni bojo prej kaj dosegli, ker so v zvezi z drugimi Slovani, namreč s Čehi, Poljaki, Dalmatinci, ter z nemškimi konservativci. Ti skupaj imajo večino, in lahko vlado prisilijo, da kaj stori za kmeta. Nemško-liberalci pa ničesar ne opravijo, ker jih je premalo in so zgubili na Dunaju pri cesarju in pri višjih krogih vso veljavo in zupanje. Zdaj že govorijo, da mislijo državni zbor čisto zapustiti. Kaj bojo potem dosegli, če bojo doma čepeli?

Izpod Pece. (Ne volimo po komandi liberalnih Celovčanov!) Večne volitve so za kmeta tudi sitnost in nadloga. Zdaj smo imeli volitev za deželni zbor, v kratkem bo volitve občinskih odborov, in obeta se nam tudi volitev za državni zbor, ker hoče g. Peter Lax odstopiti. Če pa volimo tako, kakor Celovski Nemci želijo, bo ta volitev tudi malo časa veljavna. Liberalci se namreč pogovarjajo in so nemara že sklenili, da bojo izstopili iz državnega zbora, ako bi se kazalo, da bo potrjen predlog princa Liechtensteina o verski šoli. Kaj pa bo potem? Postava je taka, ako izstopijo, se bojo povabili, naj pridejo nazaj, in kedar ob določenem času ne pridejo, se zbrisejo izmed poslancev, in razpišejo se nove volitve. Če po novi volitvi spet ne pridejo, se spet zbrisejo, in tako znamo imeti vsako leto novo volitev. Tedaj je že bolj pametno, da volimo tacega poslanca, ki hoče v zbor stopiti in tam ostati ter za nas govoriti. S tem bo več dosegel, kakor s kujanjem. Liberalcem je za osemletno, brezversko šolo toliko, da pustijo v nemar vse druge potrebe ljudstva in hočejo državni zbor zapustiti. Ali take bomo volili, ki jim je več mar za liberalstvo in brezverstvo, kakor za vse potrebe ljudstva? Čudim se res, da so še v Libeličah tako zaslepljeni, da so pri zadnji volitvi potegnili s temi ljudmi!

Iz Železne Kaple. (V katerem jeziku naj se v cerkvi poje?) Nek Nemeč iz Kaple se jezi v časniku „Fr. Stimmen“, da so naši cerkveni pevci na cesarjev rojstni dan cesarsko pesem peli po slovensko. Ali mar možiček ne vé, da šteje Kapelska fara 2400 Slovencev in le 600 (?) Nemcev? Ali mar ne vé, da spada veči del okolice pod tržko faro? Kmetje dajejo za cerkev dvakrat toliko, ko tržani, pa bi ne smeli po svoje Boga častiti? Dopisnik pravi, da so bili na ta dan sami Nemci v cerkvi. Res, da kmetje ob delavnikih zavoljo daljave ne hodijo v cerkev; toda v trgu samem je polovica Slovencev in polovica Nemcev. Kdor ne verjame, naj pogleda v „Ortsrepertorium“, in videl bo, da je vsakih na blizo 600. Da bi pa le Nemci v cerkev hodili, Slovenci pa ne, tega nam dopisnik ne bo dokazal. Če pa cerkev večji del slovenski okoličani uzdržujejo, in če je v trgu samem polovica prebivalstva slovenska, potem mora vsak pravični človek priznati, da je slovensko petje bolj na mestu, ko nemško, tembolj, ker skoraj vsi tržani tudi slovenski znajo, kmetov pa le malokdo nemški. Sicer pa ima le župnik v cerkvi ukazovati, nikakor pa dopisniki nemško-liberalnih listov.

Cerkev je hiša molitve, in Bog zastopi tudi slovensko. Žalostno je, da hočejo ti ljudje še v cerkev zatrositi seme prepira in narodne nestrpljivosti!

Iz Bele pri Kapli. (Smešna domišljavost.) Slišal sem, da je tudi Kapelska tržka občina poslala zaupnico dež. šolskemu sovetu in se izrekla za nemške šole. Čujte pa, kako ti modrijani svojo zaupnico podpirajo! Oni pravijo, da Slovenci tirjamo nemško šolo. To že ni res. Nekaj nemščine ne škoduje, pa najpotrebnejši jezik je pri nas slovenski, ker le malokdo nemški zna. Potem pravijo, da bomo mi še bolj obožali, če ne bomo nemško znali, ker le Nemci od nas kupujejo živino in les. To je druga laž. Naši kmetje niso nikoli nemško znali, pa so lahko prodajali živino in les, da bi le obojega dosti imeli! Tudi je prazna, da bi mi svoje pridelke le Nemcem prodajali. Kapelski tržani od nas le malo kaj kupijo, toliko več pa mi od njih. Našo živino kupujejo Kranjci, štajerski in podjanski Slovenci; včasih pride tudi kak Celovski mesar, pa vsak tudi slovensko zna. Lesa nemamo nič več na prodaj, in če bi ga imeli, Kaplanci ga ne bojo kupili; lepi les gre v Trst, drv imajo pa Kaplanci še sami za domačo potrebo. Žita pa sploh ne prodajamo, ker ga imamo sami komaj za dom. Kako morejo potem Kaplanci reči, da mi od njih živimo? Ravno narobe je res! V trgu je vsaka druga hiša gostarija, da naše krajcarje pobirajo, ki jih še skupimo za živino. Kaj bi brez nas počeli tržki gostirji, trgovci, kramarji, rokodelci?

Iz Rožne doline. (Kmečke zadruge.) Kmetija malo nese, pa še ta mali dobiček vzamejo prekupci in barantavci. Zato se zdaj veliko govori o kmečkih zadrugah. Cela soseska namreč svoje pridelke, naj bo žito ali vino, skupno prodaja. Včasih se primeri, da c. kr. vojska naroči pri kakem prekupecu toliko in toliko žita ali sena ali živine. Prekupec stiska kmete, kar le more, da naredi lep dobiček, ker mu vojaštvo dobro in pošteno plača. Ta dobiček bi lahko kmetom ostal, ko bi blago naravnost prodali tistemu, ki ga potrebuje. En sam kmet pa nema toliko blaga, kakor ga je treba za take naročbe. Zato se mora zvezati cela soseska, in to se imenuje „kmečka zadruga“. Morda bi se taki zadrugi tudi dovolilo, da bi smela kavo, sladkor, petrolej, olje, riž, vino in druge pridelke tujih dežel na debelo kupovati in sosedom brez dobička prodajati. Tako bi kmeti veliko boljši kup prišli do tega blaga. Precej dobička bi ostalo med nami, mi bi si pomagali iz revščine, in potem bi nas tudi mestjani bolj spoštovali, ko bi videli, da imamo denar. V nekem trgu na slovenski zemlji se je zgodilo, da je neki nemški človek prepovedal g. kaplanu, v gostilnici slovensko govoriti. Glejmo toraj, da si pomagamo na nogo, morda bo potem tudi slovenski jezik zadobil več veljave.

Iz Velikovške okolice. (Naš novi župnik. — Podružnica sv. Urha.) Vsi smo bili žalostni, ko smo zgubili našega župnika č. g. Miho Krofča, ki so bili prav dobrosrčen gospod in zvest dušni pastir. Pa naša žalost se je v veselje spremenila, ko zvemo, da dobimo tako izvrstnega naslednika. Res so novi župnik č. g. Kezmar že v prvi pridigi nam tako lepo na srce govorili, da smo se vsi zavzeli. Bojimo se le, da bi si s preve-

likim trudom ne spodkopali zdravja, kajti tacega gospoda želimo dolgo imeti. Mi pa, ki bivamo pri podružnici sv. Urha, imamo neko pritožbo čez našega cerkovnika. Naš zvonik je novo popravljen, na vrhu ima pozlačeno podobo sv. Urha, sploh ima vsa cerkva prijazno lice. Tembolj nas boli, da se naš cerkovnik tako malo potruji, da bi kaj več pripomogel k bolj slovesni in veličastni službi Božji. Na dan cerkvenega posvečevanja (žeganja) nisi videl zelene vejice na mestih, kjer se pri obhodu berejo sveti evangelji. Tudi v cerkvi ni bilo nobenega lišpa. Po drugodi se pred prazniki ob petih popoldne delopust zvon. Pri nas pa ga zdaj že večkrat ni bilo slišati, celo ne na predvečer Velike Gospojnice. Upamo in prosimo, da bi novi župnik pri naši cerkvi uvedli boljši red.

Od Marije na Zili. (Ghon in verska šola.) V nemških listih sem bral, kaj je Ghon vse govoril v Paternijonu. On se močno boji Liechtensteinove šolske postave. Da bi se otroci podučevali bolj v krščanskem duhu in da bi že s 13. letom šolo končali, to se mu vidi grozna nesreča, in preti celó, da bojo nemški poslanci državni zbor zapustili, ako se ta postava sklene. Zdaj pa prашamo vsacega pametnega človeka: ali je Ghon poslanec za kmete ali za nemške učitelje? Za učitelje je seveda boljši, če je več šol, da prej pridejo v službe in više stopinje; za kmeta je pa velika nadloga, če mora otroke v šolo pošiljati, pa jih doma potrebuje. Ali bo za krave pasti hlapca najel in mu dobro hrano in 50 gld. pače na leto dajal? Kje pa so kmetovi dohodki? Kaj pa se otrok v taki šoli nauči, ko je vse nemško?

Iz Velikovške okolice. (Osnujmo si slovensko posojilnico!) V Velikovecu imamo hranilnico, pa ona vse nemški uraduje. Zdaj so najeli knjigovodjo, ki ne zna besedice slovenske. Mi kmetje se z njim ne moremo pogovarjati, in če hočemo pojasniti, moramo s hlapcem govoriti. Pač dobro in potrebno bi bilo, da si velika podjunska dolina osnuje svojo lastno, slovensko posojilnico.

Iz Glinjan. (Naša požarna straža poturčena!) Ko se je v Glinjah ustanovila požarna straža, sprejelo se je v pravila, da je uradni in poveljni jezik slovenski. Zdaj so se pa nemškutarji urinili v društvo in ne zmenivši se za pravila začeli nemško komandirati. Tako se je zgodilo pri zadnjem pranganju pri podružnici v Zadolih. Tisti, ki so društvo ustanovili, se zdaj za ušesi praskajo, da so vajeti iz rok spustili. To je vendar sramota, da se nekteri ljudje povsod sramujejo svojega jezika, le nemščina se jim „nobel“ zdi. Ni čudo, da nas Nemci zaničujejo, če sami sebe malo obrajtamo!

Iz dolenjega Zemuna. (Zahvala.) Nek blagi dobronik in donoroдец, ki noče imenovan biti, je slav. c. kr. okr. glavarstvu v Postojni izročil 1000 gld., da jih razdeli med najrevnejše v sodnjih okrajih Postojna, Senožeče in Ilirska Bistrica, in sicer po 25 gld. enemu; vse pa v spomin 40-letnega vladanja našega svitlega cesarja Franca Jožefa I. Tako so tudi v naši občini trije dobili skupaj 75 gld., za kar se v njihovem imenu preblagemu dobroniku srčno zahvaljujem.

Občina Jablana, 20. avgusta 1888.

Josip Potepan, župan.

Iz Štajerskega. (Sad šole ponemčevalke.) Kjer se slovenščina le kot učni predmet uči, šol-

larji po dovršenih šolskih letih tako-le pišejo: „Šifer Karl Zej ti bišem en bar bejeti pred go di dale bišem te bo štím lepo bojtavit boti ti tak tober jiti ti tej hvemaštarjo naj nam tisto boslejo kos mo se menili hitro ker mi nicamo Jutarje tak ni — Hotel je bržčas tako-le pisati: Ljubi Korl! Jes Ti pišem en par besedi. Prej ko Ti dalje pišem, Te pustim (!) lepo pozdravit. Bodi Ti tako dober, idi Ti taj h (gosp.) fajmoštru, naj nam tisto pošljejo, — ko (za kar) smo se zmenili — hitro, ker mi nucamo (potrebujemo). Juternega pisma itak ni. — Uboga slovenska mladina, ki mora v ponemčevalnih šolah osem let hlače trgati, da je zmožna spisati tako koloborcijo. Nemškutarški šolniki, odprite oči in glejte sad Vašega poduka!

Kaj dela politika.

Koroški deželni zbor se bo letos razgovarjal o pobiranju žganjarske doklade, o napravi posebnega oddelka za očesne bolezni v bolnišnici, o novi ribiški postavi, o ponižanju Vrbskega jezera, o novem poselskem redu, o odpravi mut, o razdelitvi Prevalške občine, o cesti na južnem bregu Vrbskega jezera, o uravnavi Mižice, o jedilnih postajah za revne popotnike, o napravi posilne delavnice na Koroškem, o ustanovi rokodelske šole v Celovcu, o lovskih kartah in o gasilnem redu. — V Tirnovi na Češkem so napravili učitelji shod in so tako zabavljali na duhovščino in versko šolo, da so jih morali Litomeriški škof v posebnem pastirskem listu posvariti. Čudno je, zakaj nekteri sedanjih učiteljev tako sovražijo duhovnike. Če so res še katoliški kristjani, kakor pravijo, morali bi ja duhovnike spoštovati in ljubiti, kakor mi drugi verniki. — Državni zbor se snide bojda 11. oktobra. — Kupčijska zbornica ljubljanska je izvolila v deželni zbor g. Kušarja. — Državnemu zboru misli vlada predložiti novo vojaško postavo. — Govori se, da mislijo utrditi Dunaj. To bo stalo 300 milijonov. Kje jih bomo vzeli? — V Kopru je zmagal pri deželnozbornski volitvi narodnjak France Flego. — Deželnim zborom je menda vlada predložila postavo, s katero se uredi plača katetov. — Laški ministerski predsednik Crispi je bil pri Bismarku, potem sta se v Hebu razgovarjala z našim ministrom zunanjih zadev, grofom Kalnokyjem. Za kaj se gre, o tem navadnim ljudem nič ni znanega. — Nemški cesar je bojda v Frankobrodu rekel, da Alzacije nikoli ne bo dal Francozom nazaj, prej morajo poginiti vsi nemški vojaki. Francozom bo to smrdelo. — Na Francoskem ima zdaj general Boulanger prvo besedo. Na treh krajih je voljen za poslanca. Kedar bo čutil, da ima narod za seboj, bo res nemara prekucnil republiko, in potem se začne nemško-francoska vojska. Francozi ga imajo samo zato tako radi, ker jim obeta, da bo Nemce premagal. — Nemški uradni listi pišejo še zmirom ojstro proti Rusiji. Iz tega se sklepa, da je Bismark še zmirom hud nasprotnik Rusije. O mladem cesarju Viljemu pa pravijo, da je Rusiji naklonjen. — V balkanskih deželah je še zmirom stara mešanica. — Srbi bi se radi znebili kralja Milana. Na več krajih so se prikazali roparji; ni pravega reda. Kralj dela dolgove, potuje po svetu in dobro živi;

doma pa njegovi ministri, ki bojda niso dosti prida, gospodarijo kakor hočejo. Najbolje bi bilo, ko bi prišla Srbija pod Avstrijo. — Na Bolgarskem je tudi vse narobe. Knez sam ne ve, kako dolgo se bo mogel še obdržati na prestolu. — V severni Ameriki so naredili postavo, da noben kitajski delavec ne sme več priti v Ameriko na delo. Kitajci namreč slabo živijo in dober kup delajo, s tem pa domačim kazijo plače. — V Epiru na Turškem so bili nemiri. Več kristjanov so pobili. — Tudi v Maroki je bojda vse narobe. Sultan (kralj) ima oblast samo po ravnini, v hribih pa gospodarijo roparji. — Iz Azije poročajo, da se pripravljajo vojska med Kitajci in Tibetanci. Pravijo, da Tibetance Rus podpihuje. — Kardinalu Lavigeriju so holandski katoličani izročili 280.000 gld., da bi pomagal odpraviti suženstvo v Afriki. — Abesinski neguš (kralj) Janez je v veliki zadregi. Po eni strani ga nadlegujejo Lahi in mu hočejo vzeti kos dežele, po drugi strani pa ima opraviti z divjimi zamorci v Sudanu, ki ga vedno napadajo. Reklo se je, da hoče pri Rusu pomoči prositi. — Holandski kralj je na smrt bolan. Če umrje, zna priti do hudih prepirov in morda še do vojske. On nema otrok, in po njegovi smrti znajo Nemci pograbiti deželico Luksemburg, ki je nemška in je spadala pod nemško zvezo. Francozom in Angležem pa to že ne bo po volji.

Gospodarske stvari.

Državna sadna razstava priredila se bode letošnjo jesen na Dunaju v čast presvitlemu cesarju in v spomin njegove vladarske štiridesetletnice. Ker se je bodo udeležila vsa kraljestva in dežele našega cesarstva, obeta, da bode velikanska. Pokroviteljstvo je prevzel brat našega cesarja, c. k. visokost nadvojvoda Karol Ludovik. Da pri tej veseli svečanosti Slovenci vseh deželá ne smemo zaostati, je pač samo ob sebi umevno, zato le zgodaj na delo. O priliki več o tej važni zadevi.

Kako odganjati čebele roparice? Že več let, tako piše skušen čebelar, trudil sem se pri svojih čebelah, kako bi odgnal roparice. Deval sem pred žrelo steklene plošče, steklene nastavke, zelene jelove in smrekove vejice, rabil sem mazila itd., a vse pomagalo je le za malo časa; roparice so se zopet vrnil in nadlegovale moje čebele, kakor poprej. Sedaj rabil sem prav navaden pripomoček, ki se je dobro obnesel. Napravim si iz pleha (kositarja) zožjene okrogle ali oglete cevi, 3 do 4 palce dolge; te potaknem do polovice v panj, druga polovica gleda venkaj. Na te cevi se vsedajo čebele v obrambo in sila redko se roparicam posreči priti v panj.

Za poduk in kratek čas.

Romanje koroškega Slovenca v Rim I. 1888.

II. Bivanje v Rimu.

(Dalje.)

Svete stopnice (scala santa) je Kristus posvetil, zato tudi mi na kolenih po njih plazimo. Vseh osem in dvajset stopnic je poškopljenih s presveto krvjo Jezusovo, tedaj hitro na kolena, če

se nam tudi težavno zdi! Klečeplazom, kakor bi nas utegnil kdo imenovati, je krščanska dolžnost, da v resnici postanejo klečeplazi, če tudi kolena škripljejo in se obleka pomaže. Ko se v združeni molitvi na vrh priplazimo, počastimo podobo Jezusovega obraza, katero je malal sv. Lukež, kakor priča ustno izročilo. Se bi radi pogledali v kapelo, ktereje je ime: „Sancta sanctorum“ — sveto od svetih; pa žalibog! bila je zaprta. Ni mi treba dostavljati, da smo tudi v Lateranu opravili svojo romarsko dolžnost, preden se podamo v peto glavno cerkev „Sv. Križa Jeruzalemskega“ (S. Croce in Gerusalemme).

Cerkev sv. križa Jeruzalemskega stoji na prsti, katero je dala sv. Helena iz gore Kalvarije v Rim navoziti. Imenuje se pa tako zavolj obilnih svetinj od Kristusovega trpljenja, in precej debelega kosa sv. križa, ktere svete reči se tukaj nahajajo. Preden nam prijazen Cisterciencz dragocene svetinje pokaže, prižge sveče na altarju, in kaže nam: tri precejšnje kose sv. križa; enega tistih žreblov, s kterimi je bil Kristus na križ pribit; napis nad križem, ki pa ni več cel; tram od križa desnega razbojnika, in prst sv. aposteljna Tomaža. Teh in še več drugih svetinj se nahaja v sloveči cerkvi, posebno pa v kapeli, v katero ženske ne smejo. Ko spodobno počastimo visoko posvečene svetinje, in opravimo molitve po romarski dolžnosti, obiščemo še cerkev sv. Klementa, po ktereje smo Slovenci toliko hrepeneli.

Nobeno svetišče v velikem Rimu ni svoje posvetne podobe tako nepokvarjeno ohranilo, kakor ravno cerkev sv. Klementa. Hočeš zvedeti, kakoršne so bile prve krščanske cerkve, poglej si jo pred seboj najslavnejšo krasotico iz davno pretečenih časov. Že v prvem stoletju si je sv. Klement (68. in 69. leta) tukaj v lastni hiši kapelico oskrbel, v ktereje so se kristjani skrivaj k službi Božji zbirali. Iz kapelice postane v 4. stoletju sloveča cerkev s tremi ladijami in prelepimi mozaiki, ki so še ohranjeni; na razvalinah po normanskem vojvodu Robertu Gviskardu (1084) raznešenega mestnega dela pa zraste sedanja prekrasna bazilika, katero je g. Gomilšak na str. 101—103 tako izvrstno in temeljito popisal, da, če bi jaz hotel kaj dodati, bi se na me lahko obrnile besede sv. Maksima: „K temu dodati kaj, je razdjati“ — addidisse aliquid, decerpisse est. O starinsko, prekrasno svetišče s pisanim svojim tlakom in s toliko starimi znamenitostmi in svetinjami, vedno mi ostaneš v spominu! Naj bi te Slovenci imeli, ki so prvi k tvojeji slavi podlago uložili; koliko sreče in dušnega veselja za nje!

Ko pridemo do prekrasnega altarja, ki je posvečen sv. Cirilu, mi zakliče moj tovariš: „Molimo tukaj za Slovence!“ Oba se spustiva na kolena, in iz dveh src k nebu vré mila prošnja, naj bi Bog vse milosti, po zasluženju slovečega aposteljna Slovanov nam ohranil luč sv. vere, obilno blagoslovil naš narod in vse naše mlade podružnice sv. Cirila in Metoda! Enako moliva tudi v spodnji cerkvi na grobu sv. aposteljna. Po nekoliko sva bila uslišana. Isti tovariš moj se je 13. junija izvolil kot novi načelnik slayne Celovške podružnice sv. Cirila in Metoda. Ave!“

Popoldne se peljemo skoz starorimske Tiburtinske vrata proti izhodu. Kmalu dospemo v šesto

glavno cerkev posvečeno, slovečemu svetniku sv. Lorencu, diakonu papeža Siksta II. V predcerkvišču stražita leva, katerih eden drži v parkljah dete, drugi pa kočeja (praščika). Cerkev je dal I. 330. cesar Konstantin postaviti. Tedaj je že zlo stara, pa tudi lepa je, kakor sploh vse rimske bazilike. Nad srednjo ladijo in nad svetiščem ni stropa. Nad seboj vidiš le pisano in bogato pozlačeno tramovje. Prelepo nebo (baldahin) pokriva glavni altar, ob straneh pa stojite kakor v cerkvi sv. Klementa dve leci. Ena za diakona, druga za subdiakona. Pred visoko posvečenim altarjem opravimo kakor povsod tudi tukaj glasno molitve romarjev. Potem lezemo po marmornatih stopnicah v prostorno podzemeljsko rakev, kjer skupaj počivata slavna mučenika, diakona sv. Štefan in sv. Lorenc. V tej cerkvi smo gledali tudi ploščo, na kateri je stal raženj, ko so sv. Lorenca živega pekli. Na njo so položili tudi njegovo pečeno mrtvo truplo. Jamice za ražnjeve noge se še vidijo. Ravno tako tudi madeži od krvi svetega mladenča. Na tem kraju so si tudi rajni papež Pij IX. svoje pokopališče izvolili; romarji pa smo z največjim spoštovanjem poljubljivali veliki marmornati sarkofag (krsto), v katerem počivajo koščice toliko slavnega papeža in gorečega častilca preblazene Device. Na steni visi tudi njih spisano slednjo sporočilo (testament). Ko le površno ogledamo še nekoliko slavnih podob in mozaikov iz najstarejših časov, podamo se tudi za nekoliko časa v katakombe sloveče cerkve. Priporočim mogočnemu varstvu sv. Lorenca vse Kamenčane v Podjunskeji dolini, pri katerih sem šest let prebival; potlej pa hitim za drugimi romarji na velikansko pokopališče „Agro verano“, kjer Rimljani svoje mrliče k mirnem počitku pokladajo. Tako velikanskega mirodvora (britofa) poprej še nikjer nisem videl. Podličnimi hribčki so precej globoko v zemljo izpeljane katakombe sv. Cirijake, velike dobrotnice prvih kristjanov. Milijoni in milijoni so se potrošili za mnogovrstne nagrobne kapelice, križe in druge spomine. Baharija in gizdost tudi na grobovih; kaj pa notri v njih? Gnjoba — črvi — prah — trohoba! (Dalje sledi.)

Smešničar.

Ko se je nova vaga in mera rabiti začela, sem našel v neki gostilni sledeči napis:

„Hektoliter, kilogram,
tega vruga ne poznam.“

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. V Št. Štebnu na Zili so zborovali nemški šulferajnarji in udrihali po družbi sv. Cirila in Metoda. Neki Pinter je rekel, da le v nemški šoli je prava krščanska odgoja, zadovoljnost, veselje in blagostanje! Neki Moro pa je trdil, da le nemški duh je nesel omiko po celem svetu! V Ameriki, Afriki, Aziji in Avstraliji pa o tem nič ne vejo. Ne zdi se nam vredno, da bi odgovarjali na take bedarije. — V spodnjem Dravogradu osnuli so rodoljubi slovensko bralno društvo. Slava! — Latinske šole se začnejo v Celoveu 16. septembra, preskušnje za prvi razred pa so že 12.,

13. in 14. sept. — Iz Rude se nam piše, da morajo kmetje graščini plačevati drva po 5 gld. 20 kr. seženj. Že govorijo, da bojo vse pustili in se preselili v Ameriko. Vlada bi morala vendar kaj storiti za te siromake, saj mora vsak prevideti, da kmet brez lastnih drv ne more gospodariti. — V Št. Pavel dobijo vendar sodnika, ki slovenski razume. Tje pride namreč g. Schilling iz Borovelj. V Borovlje pa pride g. Filafero iz Brežic. — S prvim septembrom stopil je v veljavo novi žganjarski davek. Od litra špirta bo 24 kr. več plačati. Pri hišnih gospodarjih je 10 litrov tega davka prostih. — Sploh se misli, da je bil ogenj na Dholici podložen. Zvonovi so zavarovani na 1400 gld., pa samo veliki je veljal 2200 gld. Župan ima škode 8000 gld., cerkev 6000, posestnik Hais 2000 gld., Klobučar Jeklič 1400 gld. — Na semenj sv. Lorenca v Beljaku se je prignalo 900 repov. Kupčija mlačna. Nekaj se je prodalo na Tirolsko. — V zgornji Dravski dolini se je oblak utrgal in napravil grozno škodo. Odnoslo je skoraj vse nove stavbe. Ali ni škoda za lepi denar? Uzidalo se je v Dravo dva milijona gld., pametni kmetje so pa že takrat rekli, da bo voda vse odnesla. Bolje bi bilo, tisti denar naložiti in obresti razdeliti vsako leto med poškodovane. — V Velikovškem okraju je razpisanih 7 učiteljskih služb. Vendar enkrat so se domislili, da je okraj slovenski, in pristavili, da morajo prosilec slovensko znati. — Za šolo v Slov. Plajberzi so svitli cesar podarili 300 gld. — V tukajšnjem poslopju latinskih šol se je delalo na veliko Gospojnico in prihodnjo nedeljo za tem. Žalostno, ako še c. kr. uradi praznike skruniti pustijo in tako dajejo drugim slabe izglede! — Lepo je praznoval cesarjev rojstni dan župan v Svincu g. Nussdorfer. Pogostil je 124 revežev po svatovsko (devet jedil) in vse iz svojega žepa. Po vrhu je dal še vsakemu en goldinar. Cesarjev rojstni dan so tudi drugodi lepo praznovali. V Žitarivesi je g. Seifritz pogostil šolsko mladino in priredil lepo veselico. Tudi spomin 40 letnega vladanja svitlega cesarja so slovesno obhajali na več krajih. V Blatogradu so preložili to svečanost na dan 2. decembra. Takrat bojo med revne otroke delili obleko. — Naši vojaki so zdaj pri vajah v Celju, pridejo pa v kratkem (12. ali 13. sept.) nazaj. Samo 8. bataljona lovcev ne bo nazaj, ker je premeščen v Judenburg; dve kompaniji od 7. bataljona pa pridete v Beljak. Zato pa pride 3. bataljon domačega polka št. 7. iz Bosne nazaj v Celovec. — V Beljaku postavili so cesarju Jožefu II. spomenik ter ga v nedeljo 2. sept. razkrili. Nemškutarji in liberalci skušali so to priliko porabiti za protislovenske demonstracije. — Lani je bilo na Koroškem 92 pivovarn, med njimi 12 za koritnjak (steinbier). Skuhalo se je 143.260 hektolitrov piva. Na glavo pride vsako leto 40 litrov. Davka so plačale pivovarne 282.767 gld. — Na Vrbskem jezeru je tujcev: v Poračah 1574, v Vrbi 1111, v Krivi Vrbi 450, na Otoku 75, pri Majerniku 58, na Sekiri 122, na Gorici 82, v Ribnici 16. — V Kristovi pri Črni je dninar Stare hlapca Riepelna tako dolgo dražil, da je ta sekiro za njim vrgel in ga v srce zadel, da je Stare takoj umrl. — Toča je pobila okoli Svinca. — Tukajšni list „Fr. Stimmen“ je ščuval na Čehe skozi Koroško potujoče. Svetoval jim je namreč, naj ostanejo na potovanju lepo mirni, ter pri-

stavil, da je lani urednik „Politike“ hudo razžalil koroške gospe. Vsak olikani popotnik (in taki so Čehi) je itak „miren“; kaj še hočete, g. Dobernik? — Razstavo cerkvene oprave, ki jo priredi vsako leto bratovščina vednega češčenja, odprli so 24. avgusta sam mil. g. knezoškof. Prišlo je mnogo duhovnikov, ki so bili v Celovcu ravno pri duhovskih vajah. Lani je bilo dohodkov 5612 gld., stroškov 5688 gld. Kratek popis razstave prihodnjic.

Na Kranjskem. Tudi v Kamniku dobijo vodovod. — Zlato mešo so peli v Ljubljani č. g. prošt Jarc. — Demantno sv. mešo so darovali č. g. Josip Nakus, župnik na Planini pri Vipavi. — Na Bledu so cesarjev rojstni dan lepo obhajali. — V Vipavi je umrl 82letni duhovnik č. g. Josip Malneršič, obče spoštovan mož. — Procesije, ki gre vsako leto iz Ljubljane k sv. Roku, udeležilo se je letos 4000 ljudi. — Za novo šolo v Metliki so svitli cesar podarili 300 gld. — V Duplici pri Kamniku je umrl upokojeni župnik č. g. M. Lipovšek, 83 let star. — V Ljubljani se vidi zdaj jablana, ki je na eni strani v cvetji, na drugi pa ima jabelka. — Strupena rosa na grozdju napravila je dosti škode na Dolenjskem in Vipavskem. — V Ljubljani se je obesila 16letna deklica. — V proslavo cesarjeve 40letnice priredi kranjska kmetijska družba od 17. do 21. oktobra veliko sadno in vinsko razstavo.

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda v Št. Janžu v Rožni dolini bode imela v nedeljo dne 16. septembra 1888. leta ob 1/24. uri popoldne v prostorih gostilne Činkovčove v Št. Janžu svoj

prvi občni zbor,

pri lepem vremenu na vrtu, sicer v znotranjih prostorih.

Spored: 1. Nagovor začasnega predsednika. 2. Volitev stalnega odbora. 3. Sprejem in vpisovanje udov. 4. Razni govori. 5. Deklamacija: Prisega Rožanke. 6. Predlogi in nasveti. 7. Šaljivi govor.

Po zborovanju prosta zabava.

K prav obilni udeležitvi vabi prav uljudno.

Začasni odbor.

Zahvala.

Po tem potu bodi izrečena najiskrenejša zahvala vsem onim p. n. gospodom duhovnikom, posestnikom in sploh koroškim Slovencem, ki so po svoji moči pripomogli, da se je mogel omisliti za slavnost 25letnice zastavi Ljubljanskega „Sokola“ istinito krasen trak s primernim napisom, kateri je bil v imenu koroških Slovencev dné 8. t. m. v Ljubljani društvo slovesno izročeno po posebni deputaciji. „Sokol“ Ljubljanski pridobil si je zaslug tudi po slovenskem Koroškem in koroški Slovenci rešili so na ta način v znamenje hvaležnosti dostojno svojo narodno čast.

V Celovcu, dné 31. avgusta 1888.

Odsek slavnostnih odposlancev.

Telegram „Miru“:

Ljubljana, 8. sept. — K Sokolskim slavnostim došlo je danes in včeraj toliko gostov, da se vse tare. Čili češki Sokoli, ki so prišli v velikem številu k slavnosti v Ljubljano z zastavami in lastno godbo, in deputacija koroških Slovencev, obračajo nasé posebno pozornost. Sprejem in pozdrav deputacije na kolodvoru v Trbižu in v Ljubljani bil je presrčen. Vse mesto je v zastavah. Navdušenost nepopisna. (Obširneje popišemo slavnost v prihodnjem listu. Ured.)

Poslano.*)

V listu „Freie Stimmen“ od dne 29. avgusta t. l. hoče nas ude Ciril-Methodove podružnice nekdo skrivši napadati ter pravi, da mi Slovenci ne kažemo ljubezni do države in domovine. S tem mu bodi povedano, da smo kmetje v delavni dan ali pri delu, ali pa pri kupčiji v mestu. Dne 18. avgusta bil sem podpisani v Celovcu ter se vdeležil ob 10. uri slovesne sv. meše, ki so jo darovali mil. g. knezoškof, ter sem pogledovaje po cerkvi pač opazil, da veliko gospôde manjka, ktereji bi bila gotovo najpoprej dolžnost, vsaj ta dan stopiti v cerkev. Zastonj sem iskal in gledal tudi, če bi videl g. Dobernika; njega ni bilo v cerkvi, pač pa se sliši in bere po časnikih, da se nahaja vedno in povsodi pri takih slavnostih, pri kterih se v Avstriji le redkokrat kaj patrijotičnega omeni, pač pa se rado škili v blaženi nemški „Reich“. — Ali je mar to avstrijsko rodoljubje? — G. Doberniku bi tedaj svetoval, da najprvo pometa pred svojimi zaprašenimi durmi.

Na Plešivcu vrh Kotmarevesi dné 31. avgusta 1888.

Matija Prosekar p. d. Razaj,

posestnik in predsednik podružnice sv. Cirila in Metoda za Kotmaroves in okolico.

* Za dopise pod tem naslovom ne prevzema uredništvo nikake odgovornosti.

Loterijske srečke od 1. septembra.

Gradec	21	12	66	11	6
Dunaj	31	50	39	82	59

Tržno poročilo.

V Celovcu je biren:

pšenica po . . .	5 gld. — kr.
rž	3 " 40 "
ječmen	3 " 10 "
oves	2 " — "
hejda	3 " 70 "
turšica	4 " 20 "
pšeno	6 " 30 "
proso	5 " 60 "
grah	6 " 80 "
repica	— " 90 "
fižol, rudeči . . .	— " — "

Sladko seno . . .	2 gld. 40 kr.
kislo	1 " 60 "
slama	2 " 10 "
meterski cent (100 kil).	
Frišen špeh kl. —	gld. 70 kr.
maslo	1 " — "
mast	— " 75 "
Navadni voli	100—140 gld.
pitani voli . . .	140—180 "
junci	60—80 "
krave	70—120 "
junice	50—70 "
prešički	5—15 "

Hranilnica in posojilnica v Spodnjem Dravbregu

posluje vsaki petek od 1. do 6. ure popoldne v hiši g. Rabiča. Za uloge daje $4\frac{1}{2}\%$, od posojil jemlje $5\frac{1}{2}\%$ obresti. Posojilo dobi le zadruženik (ki je uplačal delež za 10 gld.). Vsak zavedni Slovenec na spodnjem Koroškem naj bi podpiral ta narodni zavod!

Za odbor:

Dragotin Rous, kaplan,
kot načelnik.

Peter Markovič,

slikar in pozlatar v Rožeci, se priporoča častiti duhovščini in cerkvenim ključarjem za popraviljanje in prezlačenje oltarjev, za križeve pote, prenovljanje ali novo izdelovanje cerkvenih slik itd. Cena nizka, delo solidno. Naročbe naj se blagovolijo adresirati: Peter Markovič, slikarski in podobarski mojster v Rožeci (Rosegg).

Delavci

se proti dobri plači takoj sprejmejo pri stavbah na Dravi blizu Aninega mosta pod Grabštanjem.

Oženjeni majar,

ktei bi nadzoroval posestvo blizu Ljubljane ter bi bil ob enem gozdni čuvaj, in kterege žena bi kuhala za družino ter nadzorovala hleve, se sprejme precej v službo. Plača po dogovoru.

Ponudbe je poslati Gustavu Pircu, tajniku c. k. kmetijske družbe v Ljubljani.

Naznanilo.

Dovoljujem si slavnemu občinstvu naznaniti, da sem svojo

trgovino s suknenim blagom in z oblekami, ki sem jo do sedaj imel za glavno mestno cerkvijo z imenom

Fr. Pihač (vorm. **J. Bruner**),
preselil na

glavni trg št. 15 („zur Schwalbe“).

Ob jednom se zahvaljujem za dosedanje zaupanje in priporočam tudi za naprej svoje mnogovrstno manufakturno blago in narejene obleke za dečke in može.

Obleke se tudi po meri naredé.

Proseč, da mi slavno občinstvo svoje zaupanje ohrani, priporočam se z odličnim spoštovanjem
Beljak dne 1. avgusta 1888.

Fr. Pihač,
na glavnem trgu št. 15.

Služba organista se odda v neki fari na slovenskem Koroškem. Prosilec mora biti izučen v petji, da bo vodil cerkveno petje. Plača 15 gld. na mesec in prosto stanovanje. Ponudbe se adresirajo na vredništvo „Mira“.

Nove izdaje!

Nastopne molitvene in poučne knjige so izšle v novih izdajah, in sicer:

Sv. Alojzij, ali šestnedelna pobožnost v čast sv. Alojzija. Pridjane so molitve za občno službo Božjo in življenje sv. Stanislava Kostka. Spisal **V. Lah.** — **V. natis.** V polusnje vezana z marmornatim obrezkom 45 kr.; v usnje vezana z marmornatim obrezkom 60 kr.; v usnje vezana z zlatim obrezkom 80 kr.; v usnje vezana z zlatim obrezkom in pozlačena 1 gld. 10 kr.

Getzemani in Golgata, šola ponižnosti, pokorščine in ljubezni do smrti. Bukve premišljevanja in molitve k časti britkega trpljenja in smrti našega Gospoda Jezusa Kristusa, po premišljevanji pobožne nune Ane Katarine Emerih in po spisih najimenitnejših častilcev presvetega trpljenja našega Zveličarja. Spisal **Janez Volčič.** — **VI. natis.** V polusnje vezana z marmornatim obrezkom 1 gld. 10 kr.; v usnje vezana z marmornatim obrezkom 1 gld. 30 kr.; v usnje vezana z zlatim obrezkom 1 gld. 70 kr.

Naša ljuba Gospa presvetega Srca. Poučivne in molitvene bukve častilec Matere Božje. Iz nemškega posnel **Janez Volčič.** — **III. natis.** V usnje vezana z marmornatim obrezkom 90 kr., v usnje vezana z zlatim obrezkom 1 gld. 30 kr.

Sveta ura moliti Jezusa v Zakramentu lju-bezni Božje, ali: Obiskovanje presvetega Rešnjega Telesa in počeščevanje vselej neomadežane Device Marije, za vse dni v mesecu poleg sv. Alfonza Ligvorijana. Spisal **Janez Volčič.** — **V. natis.** **I. izdaja brez bratovščinske pobožnosti.** V usnje vezana z marmornatim obrezkom 90 kr., v usnje vezana z zlatim obrezkom 1 gld. 25 kr., v usnje vezana z zlatim obrezkom in pozlačena 1 gld. 50 kr. — **II. izdaja z bratovščinsko pobožnostjo.** V usnje vezana z marmornatim obrezkom 1 gld., v usnje vezana z zlatim obrezkom 1 gld. 40 kr., v usnje vezana z zlatim obrezkom in pozlačena 1 gld. 80 kr.

Te knjige se dobivajo v navedenih platnicah in po imenovanih cenah, pa tudi lepše vezane pri podpisnem in v vseh bukvarnah.

Cenik vseh mojih mašnih in poučnih knjig, pošljem gratis po naročbi.

Vse moje molitvene knjige so od Ljubljanskega knezoškofijstva dovoljene.

Mat. Gerber, Ljubljana,
(Josip C. Gerber),

založna trgovina s papirjem in knjigovoznico.

NB. Pri poštnih pošiljtvah se plača od vsake knjige po 10 kr. več.

Dolenjsko vino.

Poleg starejših letnikov imam v zalogi tudi dobrega od lani, kterega točim v svoji gostilni po 32 kr., v sodih pa ga prodajam po 16 kr. liter. Naročila iz dežele se točno izvršujejo.

Ana Maintinger,
prodajalka dolenjskih vin v Celovcu,
Fröhlichove ulice št. 5.

ZBIRKA DOMAČIH ZDRAVIL, kakor jih rabi slovenski narod.

S poljudnim opisom človeškega telesa.

Izdal in založil **Dragotin Hribar.**

Odobril **br. Edvard Benedičič**, nadzdravnik usmiljenih bratov v Št. Vidu na Koroškem.

Ta slovenskemu narodu zelo koristna knjižica dobiti je v „Narodni tiskarni“ v Ljubljani, Gospodske ulice št. 12.

Stane 40 kr., po pošti 45 kr.

Edina krščanska tvrdba,
katera prodaja

tkanino za cerkvena oblačila
na Avstrijsko-Ogerskem

Josipa Deiller-ja

na Dunaju, VII., Zieglergasse šte. 27.

Po želji se izdeljujejo
mešni plašči, dalmatike, večerni plašči, cerkvena in društvena bandera, velum, nebo itd. kakor tudi vsa dela za cerkvene namene.

Zastopnik
Franc Brückner.

Imenitno za vse!

Kdor hoče kako kmetijo kupiti ali prodati, ali kako hišo ali drugo obrtnijo in kupčijo, kdor išče denarja na posodo itd., naj se obrne na posredovalni urad g. **Otvina Poša** v Celovcu, Burggasse št. 15. Tam je že veliko kmetij, malih in velikih, hiš itd. na ponudbo postavljenih. Iz prijaznosti se dobi pojasnilo tudi pri vredništvu „Mira“. Kot zastopnik „Slavije“ in „Konkordije“ zavaruje g. Otvin Poš tudi proti ognju.

Gosp. **G. PICCOLI-JU**, lekarju „pri Angelu“
v Ljubljani.

Vaša želodčeva esenca, kojo sem slučajno spoznal, ozdravila me je popolnoma neprenehljive slabotnosti čreves in prebavnika, kakor tudi neznano mučeče trdotelesnosti. Dolgo iskal sem leka zoper to bolezen, ki mi je gotovo malo zadovoljnih uric v prihodnosti obetal: vse drugo za-

življanje lečil bilo je zaman in edino le Vašej neprecenljivej esenci se imam zahvaliti za popolno zdravje, ter Vam ostanem, predragi gospod Piccoli, za vse dni življenja zá-njo najsrčneje udan in hvaležen.

Na Dunaju, 1887.

Spiridijon Pokrajec,
profesorski kandidat.

Izdelovatelj jo pošilja v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gold. 26 kr., pošne stroške trpé p. t. naročniki. — Te steklenice prodaja po 15 kr. eno, lekar **Rizzioli** v Rudolfovem in večina lekarn na Štirske, Koroškem, v Trstu, na Primorskem, v Istri, Dalmaciji in v Tirolih. — Na Koroškem. Celovec: Thurnwald. — Pliberk: Schmid. — Trg (Feldkirchen): Zwenger. — Breže (Friesach): Aichinger. — Spital: Ebner. — Trbiž: Siegel. — Beljak: dr. Kumpf, Scholz. — Volšperg: Hut.

Farovško vino, l. 1887, po 12 kr. liter,
je na prodaj. Več se izve
v administraciji „Mira“.

J. Bendik v Št. Valentinu
na Avstrijskem
priporoča svojo

redilno maščo za usnje.

Ta mast naredi usnje (leder) v čevljih, v jermenih, na vozovih itd. ne samo voljno in nerazmočljivo, ampak tudi trikrat bolj trpežno. Nadalje priporoča svojo
tinkturo za osvetljenje usnja.

Ta daje usnju črno svetlobo, ki ne obledi. Rabi se pri najvišem dvoru in pri c. kr. vojski. Bil sem za njo že 28krat odlikovan. Svarim pa pred ponarejenimi izdelki. — Oboje prodaja v Celovcu g. Mussi, v Beljaku g. A. Ornella, v Velikovcu g. Huth, v spod. Dravbregu g. Domaingo, v Št. Pavlu g. Stomitsch.